

Forord av Kari Smith

Studenten skal bli lærer

Da jeg gjorde meg kjent med boken, *Studenten skal bli lærer*, var det først og fremst tittelen som fanget meg. Her er det en bok som har fokus på lærerstudenten, og ikke på strukturen og innholdet i lærerutdanning. Det er fokus på den viktigste aktøren i lærerutdanningen, studenten. Overgangen fra å være elev, ofte direkte fra videregående skole, til å bli lærerstudent kan være utfordrende for mange. Det er en grensekryssing, fra å være en av mange elever i klassen til å lære å være den ene for mange, læreren. Grunnen til at unge mennesker velger læreryrket er ulike, men forskningen viser at de fleste tar fatt på en lærerutdanning av altruistiske motiver, mange vil gjøre noe samfunnsnyttig, og andre har indre faglige motiver – de vil at elever skal utvikle en interesse for et fag de selv er opptatt av (Watt, Richardson og Smith, 2017). En slik motivasjon for å bli lærer er utfordret i yrkesutøvingen og i yrkesutdannelsen i dag, da det er stort fokus på dokumentasjon og resultater. Denne boken, *Studenten skal bli lærer*, handler om å utdanne en lærer som opplever at det å være lærer er noe mer enn bare å være en lydige profesjonsutøver som utøver yrket på en 'riktig' teknisk måte.

Sven-Erik Hansèn (2008) snakker om å utvikle en forståelse for 'lærerskap' i lærerutdanningen, som er noe mer enn å være kunnskapsrik (episteme) og ha gode undervisningsferdigheter (techne). Det handler om å kunne bruke teoretisk kunnskap og ferdigheter på ulike måter i ulike situasjoner. Det handler om å utdanne en lærer som også har situasjonskunnskap og som vil trekke på ulike aspekter av kunnskapen etter som situasjonen krever det. Det er å gjøre det rette i en bestemt situasjon med en bestemt elev. Det er ikke en handling som kan planlegges på forhånd, situasjonen dikterer handlingen. Det er praktisering av lærerskap og er utøving av det som Paul Otto Brunstad (2007) kaller faglig klokskap, hans forståelse av begrepet fronesis fra Aristoteles. Vi har behov for mer kunnskap om hvordan lærerstudenter går fra å være elever til å starte på

en utdanning som skal støtte dem i å utvikle faglig klokskap, lærerskap, i løpet av fem år.

Konseptene diskutert ovenfor er integrert i utviklingen av profesjonsidentiteten til lærerstudenten. Med profesjonsidentitet mener ikke jeg den formelle, offentlige identiteten, men den personlige forståelsen av hva det betyr å være lærer for den enkelte student. Det betyr at målet i utdanningen ikke er å utdanne en bestemt type lærer, men å støtte hver enkelt student i å lære om seg selv som person og hvordan den personen vil ivareta elevenes behov, faglige, affektive, og personlige, i rollen som lærer. Gert Kelchtermans (2009) fra Belgia foretrekker å bruke ordet 'selv-forståelse' (self-understanding) av lærerrollen i stedet for begrepet identitet. Han hevder, og jeg er i stor grad enig med ham, at det er mange ytre påvirkninger som skaper en identitet, mens selv-forståelsen er skapt av en indre, personlig granskning. Selv-forståelsen er dynamisk og i stadig utvikling etter som kunnskapen, ferdigheter og erfaringer er i en konstant utviklingsprosess.

«The term refers to both the understanding one has of one's 'self' at a certain moment in time (*product*), as well as to the fact that this product results from an ongoing *process* of making sense of one's experiences and their impact on the 'self'». (Kelchtermans, 2009: 261).

I denne boken, *Studenten skal bli lærer*, har jeg funnet en dypere forståelse av ansvaret med å utdanne lærere enn det som kommer til uttrykk i rammeplaner og læreplaner, og boken bidrar ikke bare med ny kunnskap, men også med en bred forståelse av lærerrollen vi skal utdanne for. Boken er derfor både timelig og nytenkende i norsk lærerutdanningslitteratur.

Kari Smith, Daglig leder av NAFOL

ILU, Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet

Referanser

- Brunstad, P. (2007). Faglig klokskap. *PACEM*, 10(2), 59–70.
- Hansen, S. E. (2008). *Rapport från den koordinerande programsjefen för lärarutbildningen vid Universitetet i Bergen*. Universitetet i Bergen, Desember, 2008.
- Kelchtermans, G. (2009). 'Who I am in how I teach is the message: self-understanding, vulnerability and reflection', *Teachers and Teaching*, 15(2), 257–272.
- Watt, H. M. G., Richardson, P. W., Smith, K. (2017) *Global perspectives on teacher motivation*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press (ISBN 978-1-107-10498-3).